

Stavsjö & Ålberga inför valet 2026

En jämförande analys av sju partiers svar på lokala frågor

Sammanfattning

Kiladalens Utveckling AB (svb) har under sommaren och sensommaren 2026 genomfört möten med kommunala gruppledare eller representanter i Nyköpings kommun, med fokus på frågor som är specifikt relevanta för Stavsjö och Ålberga med omnejd. Samma frågeunderlag har använts i alla sju samtal, med tillägg av en fråga som tillkom under sommaren (stenkrossen/depån vid Korsbäcken).

Rapporten bygger på strukturerade samtal med sju partier som är representerade i Nyköpings kommunfullmäktige: Socialdemokraterna (S), Liberalerna (L), Centerpartiet (C), Sverigedemokraterna (SD), Kristdemokraterna (KD), Moderaterna (M) och Miljöpartiet (MP).

Samtalen har rört femton konkreta, lokala frågor som är särskilt angelägna för Stavsjö och Ålberga: det förfallna vårdshuset på torget, tillsyn och miljöfrågor, VA-taxan, förskolans gymnastiksal, kommunens hantering av näringslivet, trygghetspunkt, skolan i Ålberga, kollektivtrafiken mot Norrköping, och den nytillkomna frågan om en planerad stenkross/depå vid Korsbäcken.

Genomgående mönster: De flesta partier är överens i sak om att flera av de lyfta problemen är allvarliga och kräver åtgärder — det är sällan någon oenighet om själva sakfrågan. Skillnaden mellan partierna ligger i hur konkreta, detaljerade och egna lösningsförslag partierna presenterar, samt i vilken utsträckning de kopplar problemen till en egen politik som de aktivt driver.

Ett återkommande tema i flera samtal är kritik mot kommunens interna kultur — särskilt att kommunen som tidigare ägare av en fastighet inte ställt samma myndighetskrav som efter en försäljning, samt bristande, ibland anonymiserad, kommunikation från Tekniska divisionen. Denna kritik framförs, i olika grad, av samtliga partier utom att den styrande majoriteten (S och M) generellt uttrycker sig mer försiktigt och processorienterat kring den egna organisationens brister, medan oppositionspartierna (L, C, SD, KD, MP) är mer öppet kritiska.

Kiladalens Utveckling AB (svb) tar inte ställning för något enskilt parti. Syftet med rapporten är att ge väljarna i Stavsjö och Ålberga ett så konkret underlag som möjligt för att själva väga partiernas svar mot sina egna prioriteringar.

Denna rapport är sammanställd med AI-stöd (Claude, Anthropic) för transkribering, strukturering och analys av intervjumaterialet och samtliga sakuppgifter är hämtade direkt ur samtalen.

Klusteranalys — hur grupperar sig partierna?

Utifrån hur partierna svarat på de femton frågorna framträder tre tydliga kluster:

Kluster 1: Den styrande majoriteten (S, M)

Socialdemokraterna och Moderaterna, som utifrån samtalens tonläge och sakkunskap tycks inneha centrala positioner i den styrande majoriteten, ger genomgående empatiska men mer försiktiga svar. Båda partierna är väl informerade om pågående processer (eftersom de har insyn via nämnderna) men presenterar färre nya, egna lösningsförslag för de problem som redan uppstått under deras styre. S utmärker sig dock positivt med mycket konkreta svar på skol- och föreningsbidragsfrågor, medan M är mest kunnigt och engagerat i just stenkrossfrågan.

Kluster 2: Landsbygdsfokuserade oppositionspartier (C, SD, KD, L)

Centerpartiet, Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Liberalerna delar ett gemensamt mönster: samtliga är mer kritiska till kommunens tjänstemannakultur, samtliga stödjer den alternativa placeringen av stenkrossen på befintlig industrimark, och samtliga levererar flest konkreta, egna policyförslag (till exempel Centerpartiets löften

om höjd elevpeng och en rektor per skola, Sverigedemokraternas förslag om statligt "bryggstöd" till landsbygdsskolor och en genomtänkt flextrafik-motion, samt Liberalernas konkreta finansieringsmodell för gymnastiksalen och förslag om delad busshållplats vid Vattgluggen). Dessa fyra partier är också de som oftast själva initierar konkreta uppföljningar under samtalets gång.

Kluster 3: Miljöpartiet — den sakkunniga särlingen

Miljöpartiets representant sticker ut genom sin professionella sakkunskap inom miljö rätt, vilket ger särskilt djupgående och juridiskt underbyggda svar i stenkrossfrågan. Partiets svar präglas genomgående av ett systemperspektiv (till exempel exemplet med separationen av ägar- och myndighetsroller i en egen nämndreform) snarare än populistiska eller känslomässiga argument. MP ger sällan råa löften, utan resonerar mer öppet kring avvägningar — vilket gör partiets svar sakligt starka men ibland mindre "säljande" i konkreta vallöften.

Rangordning efter engagemang och konkretion

Det här är en kort sammanfattning av varje samtal. Varje partis svar på respektive fråga har bedömts utifrån hur konkret och lösningsorienterat svaret var.

Färg	Betydelse
Grön	Konkret, lösningsorienterat svar — egna förslag, konkreta åtaganden eller tydlig, motiverad ståndpunkt.
Gul	Delvis konkret eller villkorat svar — instämmande, empati eller allmän hållning utan tydligt eget åtagande.
Röd	Vagt, undvikande eller obesvarat — frågan berördes inte substantiellt eller kunde inte besvaras.

Rangordningen efter engagemang och gripbarhet bygger på en enkel poängsättning av de bedömningar som redovisas i huvudrapporten, fråga för fråga i avsnitt 2 (grönt = 2 poäng, gult = 1 poäng, rött = 0 poäng, av maximalt 30 poäng över femton frågor).

Placering	Parti	Poäng (av 30)	Grön / Gul / Röd
1	Centerpartiet (C)	25	10 / 5 / 0
2	Sverigedemokraterna (SD)	23	8 / 7 / 0
3	Liberalerna (L)	21	7 / 7 / 1
4	Miljöpartiet (MP)	20	5 / 10 / 0
5	Socialdemokraterna (S)	19	5 / 9 / 1
6	Kristdemokraterna (KD)	18	3 / 12 / 0
7	Moderaterna (M)	11	1 / 9 / 5

Kommentar: Centerpartiet och Sverigedemokraterna toppar rangordningen tack vare ett stort antal konkreta, egna förslag och tydliga policylöften. Liberalerna och Kristdemokraterna följer tätt efter med flera konkreta enskilda lösningar. Miljöpartiet placerar sig i mitten trots hög sakkunskap, eftersom partiets svar oftare är analytiska och nyanserade än handlingsinriktade i traditionell mening. Moderaterna och Socialdemokraterna, som bär det största ansvaret för nuvarande beslut i egenskap av styrande majoritet, ger flest svar i den gula kategorin — man känner till och beklagar problemen, men presenterar sällan nya lösningar utöver redan beslutad politik.

Sammanfattande bedömningsmatris

Matrisen nedan ger en helhetsöverblick över samtliga bedömningar i rapporten (G = grön/konkret, Y = gul/villkorat, R = röd/vagt).

Fråga	S	L	C	SD	KD	M	MP
1. Det centrala ödehuset (f.d. Stavsjö Vårdshus) och torget	Y	G	G	G	Y	Y	Y
2. Hälsofarlig verksamhet och bristande tillsyn (obehörig livsmedelsbutik)	Y	G	G	G	Y	Y	Y
3. Asbest på "Värsatomten" bakom vårdshuset	G	Y	G	Y	Y	R	Y
4. Tintomaras rastplats – toaletter borttagna av Trafikverket	Y	Y	Y	G	G	Y	Y
5. Vändplan/rondell och slitage av tung trafik (långträdare)	G	G	G	Y	Y	Y	Y
6. VA-taxan – höjd avgift för fastigheter utanför tätorten	R	Y	G	Y	Y	Y	Y
7. Förskolans gymnastiksal – indragen uppvärmning	G	G	Y	Y	Y	R	Y
8. Näringsliv och dubbelmoral – kommunen som ägare kontra myndighet	Y	Y	G	Y	Y	Y	G
9. Detaljplanen och lärarbostaden – "kommunen som näringslivets fiende"	Y	Y	G	G	Y	R	Y
10. Slöseri med allmänna medel – domstolsprocessen kring detaljplanen	Y	Y	Y	G	Y	Y	Y
11. Trygghetspunkt i Stavsjö	G	G	G	Y	Y	R	G
12. Service i periferin och skolan i Ålberga	G	G	G	G	G	R	G
13. Nyköping som (o)fungerande tätort – pendling mot Norrköping	Y	R	Y	G	Y	Y	Y
14. Kommunal tillhörighet – hör Stavsjö/Ålberga hemma i Nyköping?	Y	Y	Y	Y	Y	Y	G
15. Stenkrossen/depån vid Korsbäcken (Ostlänken)	Y	G	G	G	G	G	G

Slutsatser

- Inget parti motsätter sig att problemen är allvarliga — skillnaden ligger i handlingskraft och konkretion.
- Centerpartiet, Sverigedemokraterna och Liberalerna har genom hela materialet levererat flest egna, konkreta förslag och åtaganden, och samtliga fyra oppositionspartier (inklusive Kristdemokraterna) stödjer den alternativa placeringen av stenkrossen på befintlig industrimark i stället för genom samhället.
- Skolfrågan (Ålberga skola) är den fråga där flest partier ger tydliga, substantiella svar — samtliga utom Moderaterna presenterar en tydlig egen linje, även om ingen kan lova att skolan finns kvar i all evighet.
- VA-taxan är den fråga där flest partier — inklusive det styrande Socialdemokraterna — ger vaga eller obesvarade svar, trots att frågan engagerat starkt under flera år.
- Stenkrossfrågan vid Korsbäcken är ny för säsongen men har ändå fått genomarbetade svar från sex av sju partier redan under sommaren — endast Socialdemokraterna uppgav att man fick kännedom om ärendet först under intervjun.
- Miljöpartiets fackkunskap inom miljörett ger särskilt värdefulla, sakliga perspektiv på just stenkrossfrågan, oavsett var man i övrigt står politiskt.